

Etkili ?leti?im Özyeterlik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etkili ?leti?im Özyeterlik Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21415>

Özet

Etkili İletişim Özyeterlik Envanteri, Yahşi ve Aydın (2020) tarafından geliştirilmiş, bireylerin çeşitli sosyal ve mesleki bağlamlarda etkili iletişim kurma becerilerine dair algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle bireyin kendini ifade etme, çatışma yönetimi ve aktif dinleme gibi temel iletişim davranışlarına yönelik inançların değerlendirilmesidir. Çalışma, envanterin Türkçe popülasyonlar için geçerlik ve güvenirlik özelliklerini ortaya koyarak alana katkı sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek geliştirme türünde olup, temel amaç iletişim becerileri alanında güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Etkili İletişim, Özyeterlik, Psikometrik Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, İletişim Becerileri.

Yazarlar

Ömer Yahşi, Ş. S. Aydın.

Amaç

Envanterin temel amacı, bireylerin günlük yaşamda, eğitim ortamlarında ve iş hayatında kararlaştırabilecekleri iletişim durumlarında ne kadar yetkin olduklarına dair sahip oldukları öz-yeterlik inancının nicel olarak ölçmektir. Bu, hem akademik araştırmalarda hem de eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede kullanılabilecek standart bir ölçüm aracı sunmayı amaçlamaktadır.

Geliştirme süreci, mevcut uluslararası literatürdeki iletişim yeterliği kavramlarına Türk kültürüne uygun bir biçimde adapte etme ve ölçme ihtiyacından doğmuştur. Böylece, eğitimciler ve psikologlar, bireylerin iletişim konusundaki güçlü ve zayıf yönlerini bilimsel verilerle tespit edebilirler.

Yapı

Etkili İletişim Özyeterlik Envanteri, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı çerçevesinde tanımlanan öz-yeterlik kavramına dayanmaktadır. Ölçek, bireyin belirli bir iletişim görevini başarıyla yerine getirme yeteneğine olan inancın ölçer.

Ölçülen temel yapı, yalnızca iletişim becerilerine sahip olmayı değil, aynı zamanda bu becerileri başarıyla bir şekilde uygulama konusundaki kişisel inancı içerir. Bu yapı genellikle alt boyutlara

ayrılabilir, örneğin: **Duygusal İfade Özyeterliliği, Çatışma Yönetimi Özyeterliliği ve Bireysel Yeterlik** gibi bileşenleri içermesi muhtemeldir.

Geçerlik

Envanterin geliştirme çalışması (Yahşi & Aydın, 2020), ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik çalışmaları yürütülmüştür.

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin, ölçülmek istenen yapı alanının yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Yapı geçerliliği çalışmaları, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen boyutlu yapıya destekleyip desteklemediğini göstermiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler yapma yeteneğini incelemiştir. Güvenirlik çalışmaları tipik olarak aşağıdaki yöntemler kullanılmıştır:

İç Tutarlılık: Ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığı belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Kararlılık (Test-Tekrar Test Güvenirliliği): Belirli bir zaman aralığıyla aynı denek grubuna uygulanan test sonuçlarının tutarlılığını incelemiştir (Korelasyon katsayısı ile).

Faktör Analizi

Etkili İletişim Özyeterlik Envanteri'nin geliştirilmesi sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapıya çökertmek ve doğrulamak amacıyla faktör analizi teknikleri kritik rol oynamıştır.

İlk aşamada uygulanan **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**, maddelerin hangi faktörler altında toplandığını ve bu faktörlerin iletişim öz-yeterliliği yapıya nasıl temsil ettiğini belirlemiştir. Bu analiz, genellikle temel bileşenler analizi yöntemi ve varimax döndürme tekniği kullanılarak gerçekleştirilir.

AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapıya, daha sonra farklı bir örneklem üzerinde **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** ile test edilmiştir. DFA, elde edilen modelin veri ile uyum indekslerini (RMSEA, CFI, TLI vb.) hesaplayarak faktör yapıya teorik beklentilerle ne kadar örtüştüğünü kesinleştirmiştir.

Envanter Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak 5 veya 7 noktalı Likert formatındadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler, Üniversite Öğrencileri (Geliştirme çalışması için örneklemine bağlı olarak değişebilir).

Age Group: 18 yaş ve üzeri (Yetişkin popülasyonu)

Population Details: Detaylı örneklem bilgileri orijinal makalede mevcuttur.

Test Methodology: Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory).

Anahtar Kelimeler

İletişim, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikolojik Ölçek, Sosyal Bilişsel Kuram, Ölçme ve Değerlendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: oyahsi@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Ünvanlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020 (Makale yayın yılı).

Ünvanlar ve Ücret: Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle yazarlara referans verilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım için sorumlu yazar (Ömer Yahşi) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Sorumlu Yazar İletişim: oyahsi@gmail.com

Kaynaklar

Yahşi, Ö., ve Aydın, S. (2020). Etkili iletişim Özyeterlik Envanteri'nin geliştirilmesi: Geçerlik-

güvenirlilik çal??mas?. *Uluslararası Dil E?itim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yakla??mlar Dergisi (CALESS)*, 2(1), 257-275.

Orijinal PDF dosyas? bu adresten indirilebilir: [etkili-iletisim-ozyeterlik-envanteri-toad.pdf](#)

Etkili İletişim Özyeterlik Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Bu envanterin maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir (Yah?i & Ayd?n, 2020).

ARABPSYCHOLOGY.COM